

Posebni slučajevi u praksi: - darovita deca, poremećaji učenja -

28. novembar 2017. godine

Darovitost

- **Platon** – darovita deca su buduće vođe demokratije
- **Jednakost** vs **izuzetnost?**
 - U zavisnosti od prevlasti jedne od ovih vrednosti u društvu, različit pristup darovitoj deci
- Uočavaju se i uvažavaju daroviti ali postoji veliki uticaj **vrednosti** i **ekonomskih** mogućnosti zajednice
- Primer darovitosti iz istorije!

Pred kraj 18.veka neki **učitelj** trećeg razreda osnovne je hteo da obavi neki posao za vreme nastave. Dao je učenicima poduži zadatak da zbroje sve brojeve od 1 do 99. Posle 10ak minuta javio se jedan učenik sa gotovim rešenjem – **4950!** Učitelj, iznenađen, je pitao učenika da objasni kako je došao do rezultata tako brzo.

Učenik je rekao $1 + 99 = 100$, $2 + 98 = 100$, $3 + 97 = 100$, poslednji je $49 + 51 = 100$, dakle ima ukupno 49 ovakvih parova = $4900 + 50$ koji nemaju svog para

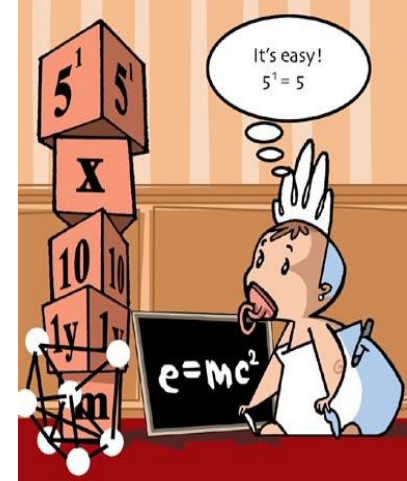
Darovitost

- Definicija darovitosti:
 - **Ranije** – visoka opšta inteligencija, $IQ > 130$ (Terman)
 - **Novije** – ne isključuju važnost opšte inteligencije ali uvode i **specifične sposobnosti** (muzika, matematika) i neke **nekognitivne faktore** (motivacija, ličnost)
- **Darovitost vs talenat?**
 - Talenat je specifičniji termin
- Definicije darovitosti su brojne, fokusiraju se na:
 - **Osobine darovitih**
 - **Kognitivne modele darovitosti**
 - **Postignuće**
 - **Psihosocijalne činioce darovitosti**
- Iznimne sposobnosti detektovane od strane stručnjaka – visoka postignuća
- **3–5%** školske populacije

Darovitost

- Darovito ponašanje – interakcija triju osnovnih ljudskih osobina:
 - Natprosečna inteligencija
 - Visoka usmerenost na zadatak
 - Visok nivo kreativnosti
- Darovitost je **kombinacija** sposobnosti i osobina ličnosti
- U različitim domenima se javlja kao **jedinstvena sposobnost** ili **kombinacija sposobnosti**
- Darovitost može biti
 - **manifestna** – vidljivi rezultati
 - **potencijalna** – razvija se uz podsticaj

Podučavanje darovitih

**"Intellectuals
solve problems;
geniuses
prevent them"**
Albert Einstein

© redmelotov.com

- Razred se sastoji od učenika različitih sposobnosti
 - Većina ima **prosečne** sposobnosti
- **Program** je prilagođen učenicima prosečnih sposobnosti
- Nastavnici se fokusiraju uglavnom na decu koja postižu slabije rezultate
 - **Najmanje** se bave darovitom decom!
- Zahtevi koji se postavljaju darovitoj deci su ispod njihovih sposobnosti i potreba
 - Oni se **dosaduju** i razvijaju **loše navike učenja**
- Dva pristupa koji pokušavaju odgovoriti na potrebe darovitih:
 - **Akceleracija**
 - **Obogaćenje programa**

Darovita deca

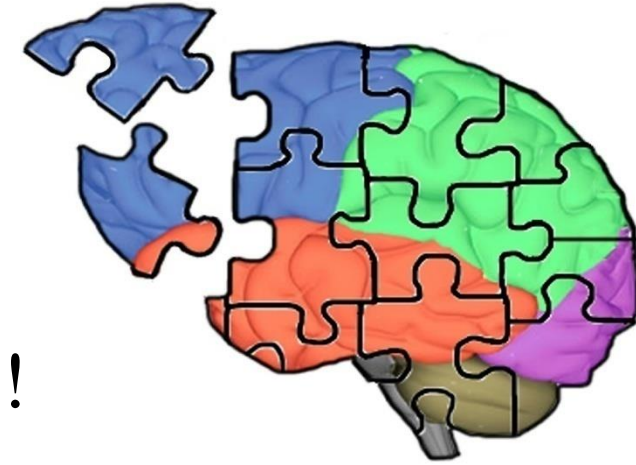
- Akceleracija
 - Daroviti učenici se razlikuju po brzini usvajanja znanja
 - Brže savladavanje programa zadovoljava potrebe darovitih
 - Prevažilaženje hronološke dobi, preskakanje razreda
 - Oblici akceleracije koji ne postoje kod nas:
 - Akceleracija u predmetu
 - Sažimanje predmeta
 - Vanškolsko obrazovanje
- Obogaćivanje programa
 - Uključuje ideje vezane za akceleraciju ali smatraju da nije dovoljna
 - Predmeti ograničeni i premonotoni za darovite
 - Obogaćivanje mogućnostima primene i elaboracijom znanja
 - Izmena načina podučavanja
 - Dečiji interesi!

Poremećaji učenja

- Poremećaj jedne od osnovnih **psihičkih funkcija** potrebnih za razumevanje i korišćenje jezika
- Manifestuje se kao nemogućnost **slušanja, koncentrisanja, mišljenja, govora, pisanja ili razumevanja matematike**
- **Uključuje**: poremećaje u opažanju, povrede mozga, diskalkuliju, disgrafiju, disleksiju, i sl.
- **Ne uključuje**: probleme učenja vezane za poremećaje vida, sluha ili motorike, mentalnu ometenost, emocionalne probleme ili probleme okruženja, ekonomije i kulture
- Većina škola postavlja **tri zahteva** da bi se nešto svrstalo u poremećaj učenja:
 - Postojanje značajne razlike u učenikovim **intelektualnim sposobnostima i akademskom postignuću**
 - Problem nije rezultat **drugog poremećaja** koje može prouzrokovati poremećaje u učenju
 - Postojanje potrebe za **posebnom edukacijom i radom**

Poremećaji učenja

- Čest poremećaj – problem **dijagnostike!**
 - Češći kod **muškaraca** (3 prema 1)
- Skoro u svakom slučaju, uzrok poremećaja je **nepoznat**
- Međutim, postoje četiri **obrazloženja** šta može da stoji u osnovi poremećaja učenja:
 - **Oštećenje mozga ili neka disfunkcija**
 - **Biohemijska neravnoteža** – ranije, danas ne toliko
 - **Nasleđe**
 - **Sredinski faktori** – edukativna zapuštenost
- **Tretmani**
 - **Medicinski**
 - **Pedagoški**
 - **Psihološki (emocionalni)**

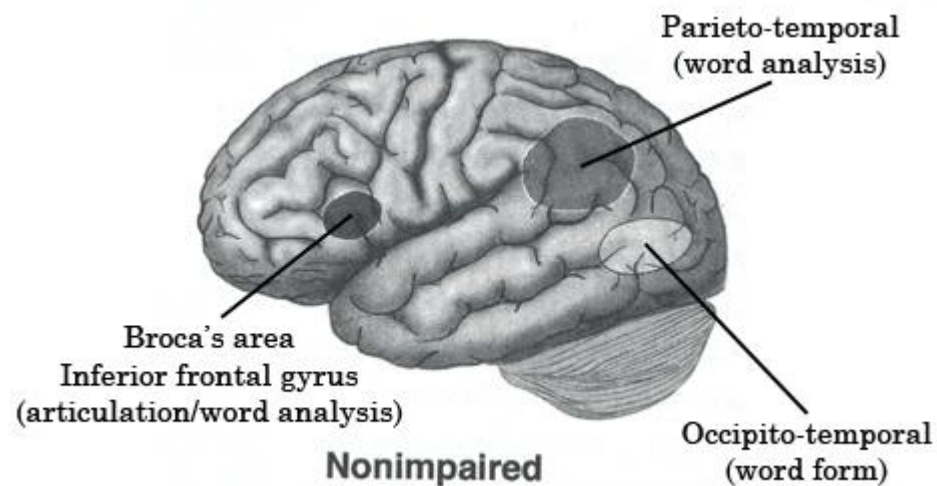
Poremećaji učenja

- **Medicinski tretman:**
 - Ritalin, Konzerta, Aderal, Deksedrin i Silert neki primeri lekova koje uzimaju osobe sa PU
 - Privremeno poboljšavaju pažnju i mogućnost fokusiranja
 - Većina lekova je uspešna 3-4 sata i onda se izbace iz sistema za 12 sati
- **Pedagoški tretman**
 - Izdvojene celodnevne učionice
 - Dodatna obuka sa tutorima
 - Specijalne škole
- **Psihološki (emocionalni) tretman**
 - Savetovanje, psihoterapija
 - Grupe podrške
 - Modifikacije ponašanja
 - Struktuacija okruženja

Disleksija

- Disleksija je poremećaj u čitanju i pisanju slova i reči
- Najčešći problem je u čitanju
- Disleksija se ne odnosi na inteligenciju
- Takve osobe imaju problema u čitanju i pisanju
- Uzočnik je zadužen za čitanje i pisanje
- Često je nasledno
- Simptomi

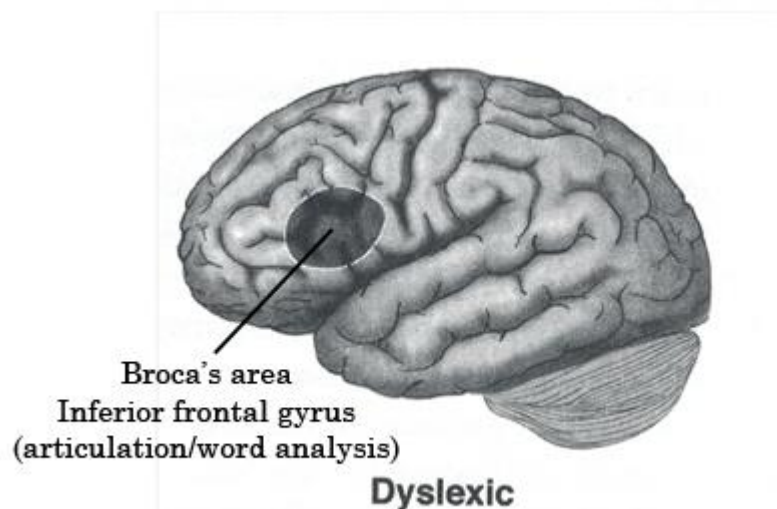
- Nemogućnost prepoznavanja i izgovaranja reči i slova
- Loš nivo čitanja
- Problem sa prepoznavanjem novih reči

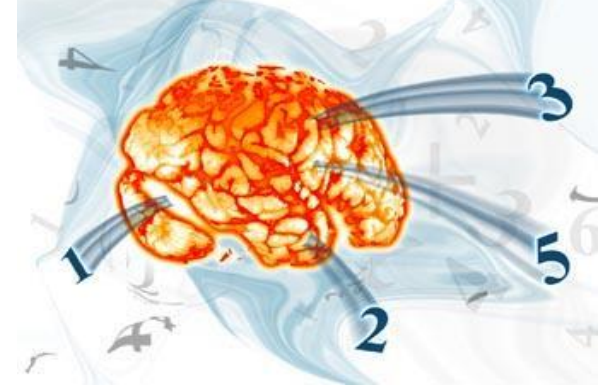
„prevede“
karakteriše

često imaju
problema i

često imaju
problema i u pisanju
u tim zonama

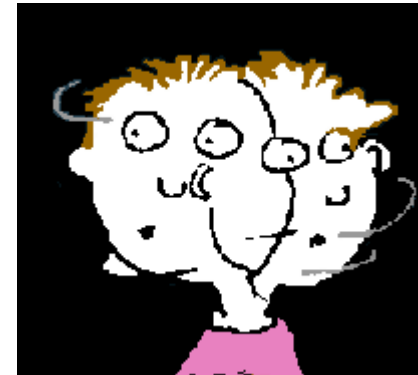

Diskalkulija

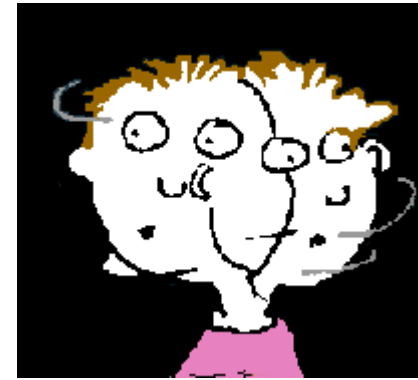
- Znači nemogućnost obavljanja matematičkih kalkulacija
- Diskalkulija **nema jasno definisane kriterijume**
- Sve osobe koje imaju **problem sa matematikom** mogu biti svrstane u ovu vrstu PU
- **Strategije** rada studenata sa diskalkulijom
 - **Vizuelizacija** matematičkih problema (crtanje i pronalaženje slika, grafikona i sl.)
 - Iščitavanje problema **naglas** i zahtevanje pažljivog slušanja (korišćenje i auditornog čula)
 - Obezbeđivanje gomile **primera**
 - **Primena** u stvarnim životnim problemima
 - Korišćenje **papira na kvadratiće** da brojevi budu podjednake veličine
 - Korišćenje **muzike i ritma pri memorisanju** matematičkih zakonitosti

Poremećaj pažnje

- Počinje uvek u **detinjstvu** a opstaje i u **odrasloj** dobi
- **Simptomi:**
 - Odvratanje pažnje
 - Hiperaktivnost
 - Impulsivnost
- Ovi simptomi moraju imati značajan uticaj na funkcionisanje osobe u bar dve odvojene sfere života – najčešće kod **kuće** i u **školi**
- **Odrasli** sa ovim poremećajem učenja imaju problem u **fokusiranju pažnje i u određivanju prioriteta**
 - **Problemi** – propuštanje rokova, zaboravnost, rasejanost
- **Oprez!**
 - Mlađa deca su prirodno puna energije
 - Mnogi faktori utiču na aktivnost deteta – glad, umor, anksioznost, novo okruženje
 - Neka deca su prosto aktivnija od druge
 - Većina dece sa PP nemaju sve simptome!

Poremećaj pažnje smerinice u radu

http://user.cybrzn.com/kenyonck/add/teaching_tips.html

<http://www.childdevelopmentinfo.com/learning/teacher.shtml>

http://www.adhd-made-simple.com/ADHD_Children.html